

Forfatter: Kingo, Thomas

Titel: Digtning i udvalg

Citation: Kingo, Thomas: "Digtning i udvalg", i Kingo, Thomas: *Digtning i udvalg*, udg. af Marita Akhøj Nielsen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1995, s. 561.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kingo09val-shoot-idm140375698907456/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Digtning i udvalg

Under A.S. Vedels portræt

Trykt efter SS I, s. 244, der gengiver teksten i EA. Müllers *Pinaotheca Dano-Norvegica*, en samling kobberstik, som findes på Det kongelige Bibliotek.

- 390 Vedel: Anders Sørensen Vedel (1542-1616) præst, historiker og litterat, en dominerende skikkelse i den da. renaissancekultur.
 3 *drifter*: bedrifter; der tænkes på Vedels oversættelse af Saxos *Gesta Danorum*, 1575, hans forarbejder til en stor Danmarkshistorie og evt. også hans folkevisesamling, *It Hundrede udvalgte Danske Viser*, 1591.
 4 *endá*: endaa.

Candida

Trykt efter SS I, s. 95-98, der i alt væsentligt gengiver teksten i håndskriftet Ny kongelig Samling 2° 489 i Det kongelige Bibliotek. Digtet er rettet til Birgitte Baldev (1665-1744), som Kingo giftede sig med 1694, kort efter hans anden kones død; det er skrevet til samme melodi som »Sorrig og Glædes», jf. s. 300.

- 391 1.1 *Candida*: lat.: strålende; ren. – *Glæmme*: gemme(sted). – 1.4 *fordule*: skjult. – 1.5 *Veneris*: Venus', den rom. kærlighedsgudinde; hendes søn er kærlighedsguden Cupido. – 1.7 *fiuer Ben*: bevæger ved sin bon.
 2.2 *Ynskelig*: ønskelig (er). – 2.4 *Moié*: besvær; plage. – 2.5 *Vintre (...)* *Stang*: om kvinde og mand, jf. Catuls bryllupsdigt »Vesper adest, juvenes consurgites, vers 48ff. – 2.6 *Drue-Fang*: druehøst.
 3.2 *fisgætae*: grå som is. – 3.3 *til noié*: passende, tilfredsstillende. – 3.7 *igien*: tilbage.
 4.1 *Flammer*: om flammeformede bølger.
 392 4.6 *artig*: smuk; morsom. – 4.7 *stil*: stille.
 5.2 *resonerende*: genlydende. – 5.3 *Quinten*: den højeste streng. – 5.4 *Tenoren*: tenorstemmen; tenorstrengen. – *opvant*: opdraget. – 5.6 *brummen-byg*: basstemmen; basstrengen. – 5.7 *Alten*: aldstemmen; altstrengen. – *pas Pjff*: tilpas; rigtigt.
 6.1 *qvæderhaab*: den kvidrende flok. – 6.2 *danset oc*: danser og så. – 6.5 *Roe*: glæde; ro.
 7.1 *Huie-klar Oje*: den klare øjenhule; det hule, klare øje. – 7.2

561

stride: løbe. – 7.3 *Har ... Lige*: har man hver især fået sin lige. – 7.6 *Hvor*: hvordan. – 7.7 *Men*: siden.

- 8.3 *afvælte*: væltede bort.
 393 8.6 *Tænget*: trængte. – 8.7 *bædre*: mere hengiven; mere værd.
 9.1 *Demanten*: diamanten.
 10.1 *Mælske*: sød blandingsdrik. – 10.2 *Mit*: midt. – 10.5 *Hjorte*: kære.
 11.1 *Hvelning*: hvæving. – 11.6 *Bom*: spærrende bom, fængsel. – 11.7 *Flyc*: giv. – *Ran*: plads.
 12.3 *igien*: til gengæld. – *opsanke*: opsamle. – 12.4 *Vemister*: elskedes.
 394 12.5 *Deel*: ting; ejendel.

Santale med Rytget

Trykt efter SS II, s. 229-239, der gengiver teksten i Peder Jespersen: *Prædiken udí Niels Juels ... hans Liégs Begiengelse*, 1699. Foruden mindedigtene har Kingo skrevet flere digte til Niels Juul, som han kendte.

- 395 *Niels Juul*: 1629-1697, Danmarks største søhelt.
 1 *at*: for at.
 2 *obenbare*: åbenbare, meddele.
 3 *Ærinde*: sag; ærende.
 6 *mist*: mistet.
 8 *Glas*: kikkert; barometer; glas, der bruges til spådom.
 9 *som*: som om. – *trykte*: tyngede.
 10 *Samling*: forstand. – *Sands*: forstand. – *forykte*: forstyrrede.
 11 *det ... ind*: jeg kommer i tanker.
 12 *Løbe-Sand*: flyvesand; kviksand.
 13 *Klod*: kugle. – *afmalé*: fremstiller (ml. på en globus).
 14 *prøler*: ser prægtig ud.
 15 *Førsters*: fyrsters. – *Gændse-Land*: til (hinanden) grænsende lande.
 16 *Kunst-rundet*: kunstfærdigt rundet.
 17 *Sikkel*: passer.
 18 *tåløelig*: pessende.
 19 *Maal*: grænse. – *Spjû*: scepter; om magt.
 396 21 *Jeg ... kunde*: jeg ved at Archimedes kunne. – *Archimedes*: berømt gr. matematiker og fysiker, ca. 287-212 f.Kr.; oplysningen om Archimedes' globus har Kingo fra J.J. Hofman: *Lexicon Universale*, 1677. – *Sphæram*: gr.: kugle, klode. – *Kunst*: kunstfærdighed; dygtighed. – *Claud*: Claudius Clu-

562